EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 4.6.2025.
COM(2025) 616 final

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Litve

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Litve

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263, a posebno njezin članak 17.,

uzimajući u obzir preporuku Komisije,

budući da:

OPĆA RAZMATRANJA

(1) Reformirani okvir gospodarskog upravljanja EU-a stupio je na snagu 30. travnja 2024. Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru[1], izmijenjena Uredba (EZ) br. 1467/97 o provedbi postupka u slučaju prekomjernog deficita[2] i izmijenjena Direktiva Vijeća 2011/85/EU o proračunskim okvirima država članica[3] glavni su elementi reformiranog okvira gospodarskog upravljanja u EU-u. Održivost javnog duga te održiv i uključiv rast ciljevi su okvira koji će se ostvariti reformama i ulaganjima. Okvir se odnosi na srednjoročno razdoblje, potiče odgovornost na nacionalnoj razini te djelotvornu i koherentnu provedbu propisa.

(2) Nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni planovi koje države članice trebaju dostaviti Vijeću i Komisiji okosnica su novog okvira gospodarskog upravljanja. Dva su cilja tih planova: i. osigurati da se do kraja razdoblja prilagodbe dug opće države uvjerljivo smanjuje ili da ostane na razboritim razinama te da se državni deficit u srednjoročnom razdoblju smanji i zadrži ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a i ii. osigurati provedbu reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra i doprinosi zajedničkim prioritetima EU-a. Zato se u svakom planu treba preuzeti srednjoročna obveza o kretanju neto rashoda[4],

---

1 Uredba (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 (SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

2 Uredba Vijeća (EU) 2024/1264 od 29. travnja 2024. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1467/97 o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L, 2024/1264, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

3 Direktiva Vijeća (EU) 2024/1265 od 29. travnja 2024. o izmjeni Direktive 2011/85/EU o zahtjevima za proračunske okvire država članica (SL L, 2024/1265, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

4 Neto rashodi kako su definirani u članku 2. Uredbe (EU) 2024/1263 znači državni rashodi bez i. izdataka za kamate, ii. diskrecijskih mjera na strani prihoda, iii. rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije, iv. nacionalnih rashoda za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije, v. cikličkih elemenata rashoda za naknade za nezaposlenost te vi. jednokratnih i drugih privremenih mjera.

čime se u principu uvodi proračunsko ograničenje tijekom trajanja plana, odnosno četiri ili pet godina (ovisno o redovnom trajanju zakonodavnog razdoblja u državi članici). Osim toga, u planu treba objasniti kako će država članica provedbom reformi i ulaganja odgovoriti na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra, osobito u preporukama za pojedinu zemlju (što, ovisno o slučaju, uključuje i one koje se odnose na postupak u slučaju makroekonomskih neravnoteža) i kako će država članica doprinijeti zajedničkim prioritetima Unije. Razdoblje fiskalne prilagodbe traje četiri godine i može se produljiti za najviše tri godine ako se država članica obveže da će provesti relevantne reforme i ulaganja koji ispunjavaju kriterije iz Uredbe (EU) 2024/1263.

(3) Komisija nakon dostave plana treba ocijeniti ispunjava li plan zahtjeve iz Uredbe (EU) 2024/1263.

(4) Vijeće zatim na preporuku Komisije treba donijeti preporuku kojom se utvrđuje kretanje neto rashoda dotične države članice i, ako je primjenjivo, potvrđuje skup obveza u pogledu reformi i ulaganja koje su temelj za produljenje razdoblja fiskalne prilagodbe.

RAZMATRANJA O NACIONALNOM SREDNJOROČNOM FISKALNO-STRUKTURNOM PLANU LITVE

(5) Litva je 30. travnja 2025. Vijeću i Komisiji dostavila svoj nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan. Plan je dostavljen nakon što je u dogovoru s Komisijom i s obzirom na razloge koje je navela Litva produljen rok iz članka 36. Uredbe (EU) 2024/1263. Produljenje je dogovoreno jer su nacionalni parlamentarni izbori održani 13. i 27. listopada 2024., nakon čega su uslijedili višemjesečni koalicijski pregovori i savjetovanja o programu nove vlade i planu za njegovu provedbu[5].

Proces prije dostave plana

(6) Litva je prije dostave svojeg plana zatražila tehničke informacije[6], koje je Komisija dostavila 31. siječnja 2025. i objavila 30. travnja 2025.[7]. U tehničkim informacijama navodi se razina strukturnog primarnog salda u 2028. koja je potrebna da se u srednjoročnom razdoblju deficit opće države održi ispod 3 % BDP-a, a dug opće države ispod 60 % BDP-a bez daljnjih proračunskih mjera nakon četverogodišnjeg razdoblja prilagodbe. Srednjoročno razdoblje definirano je kao razdoblje od deset

5 Plan za provedbu programa vlade je akcijski plan kojim se utvrđuju jasne mjere i rokovi za provedbu ciljeva vladina programa.

6 Prethodne smjernice koje su dostavljene državama članicama i Gospodarskom i financijskom odboru sadržavaju tehničke informacije i. bez produljenja razdoblja prilagodbe od četiri godine i s produljenjem razdoblja prilagodbe na sedam godina i ii. sa zaštitnom mjerom za otpornost na deficit i bez te zaštitne mjere. Sadržavaju i glavne početne uvjete i temeljne pretpostavke koje je Komisija upotrijebila u okviru za srednjoročne projekcije državnog duga. Tehničke informacije izračunane su na temelju metodologije opisane u Izvješću Europske Komisije o održivosti duga za 2023. (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_hr). Temelje se na jesenskoj prognozi Europske komisije 2024. i njezinu srednjoročnom produljenju do 2033., a dugoročni rast BDP-a i troškovi starenja stanovništva u skladu su sa zajedničkim izvješćem Komisije i Vijeća o starenju stanovništva za 2024. (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_hr).

7 https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#Lithuania

godina nakon isteka razdoblja prilagodbe. Tehničke informacije sastavljaju se i dostavljaju državi članici u dva scenarija: jedan podrazumijeva usklađenost sa zaštitnom mjerom za otpornost na deficit[8], u skladu s člankom 9. stavkom 3. Uredbe (EU) 2024/126, a drugi je bez te zaštitne mjere.

U tehničkim informacijama za Litvu utvrđeno je da bi, radi usklađenosti s primjenjivim fiskalnim pravilima tijekom četverogodišnjeg razdoblja prilagodbe i na temelju pretpostavki Komisije, strukturni primarni saldo na kraju razdoblja prilagodbe (2028., u scenariju bez zaštitne mjere za otpornost na deficit) trebao iznositi najmanje 0,3 % BDP-a, u skladu s tablicom u nastavku. Informacije radi, uzme li se u obzir zaštitna mjera za otpornost na deficit, strukturni primarni saldo trebao bi do kraja razdoblja prilagodbe (2028.) iznositi najmanje 0,3 % BDP-a. Međutim, zaštitna mjera za otpornost na deficit nije zahtjev za Litvu, koja ispunjava uvjete za tehničke informacije.

Tablica 1: Tehničke informacije koje je Komisija dostavila Litvi

Zadnja godina razdoblja prilagodbe	2028.
Minimalna vrijednost strukturnog primarnog salda (% BDP-a), scenarij bez zaštitne mjere za otpornost na deficit	0,3
Samo informativno: Minimalna vrijednost strukturnog primarnog salda (% BDP-a), scenarij sa zaštitnom mjerom za otpornost na deficit	0,3

Izvor: izračuni Komisije.

(7) U skladu s člankom 12. Uredbe (EU) 2024/1263, Litva i Komisija organizirale su tehnički dijalog u travnju 2025. Glavne su teme dijaloga bile kretanje neto rashoda prema predviđanjima Litve i njegove temeljne pretpostavke (osobito deflator BDP-a, stope rasta potencijalnog BDP-a, prilagodbe stanja i tokova, udio dugoročnog duga koji dospijeva svake godine i dugoročne kamatne stope), učinak podataka o realizaciji za 2024. – među ostalim na temelju statističkih podataka o deficitu i dugu opće države koje je Eurostat objavio 22. travnja 2025. – u odnosu na podatke na kojima se temelje tehničke informacije te predviđena provedba reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra i doprinosi zajedničkim prioritetima Unije za pravednu zelenu i digitalnu tranziciju, socijalnu i gospodarsku otpornost, energetsku sigurnost i izgradnju obrambenih sposobnosti.

(8) Litva je od studenog 2024. do veljače 2025. u skladu s člankom 11. stavkom 3. i člankom 36. stavkom 1. točkom (c) Uredbe (EU) 2024/1263, prema informacijama koje je navela u svojem planu, provela postupak savjetovanja s civilnim društvom, socijalnim partnerima, regionalnim tijelima i drugim relevantnim dionicima.

[8] U zaštitnoj mjeri za otpornost na deficit iz članka 8. Uredbe (EU) 2024/1263 utvrđeno je da godišnje poboljšanje strukturnog primarnog salda iznosi 0,4 postotna boda BDP-a (odnosno 0,25 postotnih bodova BDP-a u slučaju produljenja razdoblja prilagodbe) sve dok strukturni saldo ne bude manji od 1,5 % BDP-a.

(9) Nacionalni ured za reviziju koji izvršava funkciju fiskalne institucije (dalje u tekstu: NAO FI) dao je mišljenje o makroekonomskoj prognozi na kojoj se temelji višegodišnje kretanje neto rashoda. NAO FI je potvrdio makroekonomsku prognozu i zaključio da se temelji na vjerodostojnim makroekonomskim pretpostavkama i da je u skladu s projekcijama koje je izradio NAO FI.

(10) Plan je predstavljen Odboru za europske poslove nacionalnog parlamenta, nakon čega ga je litavska vlada odobrila 30. travnja 2025.

Drugi povezani procesi

(11) Litva je 25. listopada 2024. dostavila svoj nacrt proračunskog plana za 2025. Komisija je 26. studenog 2024. donijela mišljenje o tom nacrtu proračunskog plana.[9]

(12) Litva je 2. svibnja 2025. zatražila aktivaciju nacionalne klauzule o odstupanju kako bi se uzeli u obzir veći rashodi za obranu, u skladu s člankom 26. stavkom 1. Uredbe (EU) 2024/1263 i u skladu s Komunikacijom Komisije (C(2025) 2000 final) od 19. ožujka 2025. Vijeće je [8. srpnja 2025.] na preporuku Komisije donijelo preporuku o aktivaciji nacionalne klauzule o odstupanju za Litvu[10].

(13) Vijeće je 21. listopada 2024. Litvi uputilo nekoliko preporuka u kontekstu ciklusa europskog semestra 2024.[11]. Vijeće je [8. srpnja 2025.] Litvi uputilo nekoliko preporuka u kontekstu ciklusa europskog semestra 2025.[12].

SAŽETAK I KOMISIJINA OCJENA PLANA

(14) U skladu s člankom 16. Uredbe (EU) 2024/1263 Komisija je ocijenila plan kako slijedi:

Kontekst: makroekonomsko i fiskalno stanje i izgledi

(15) Gospodarska aktivnost u Litvi povećala se 2024. za 2,8 % zahvaljujući snažnom povećanju privatne potrošnje i snažnom izvozu usluga, unatoč smanjenju ulaganja. Prema proljetnoj prognozi Europske komisije 2025. očekuje se rast gospodarstva za 2,8 % u 2025. potaknut ubrzavanjem rasta potrošnje i blagim oporavkom ulaganja. Očekuje se da će se realni BDP 2026. ponovno ubrzati na 3,1 % u kontekstu snažnijeg rasta ulaganja. U razdoblju obuhvaćenom prognozom (tj. 2025. – 2026.) očekuje se da će se rast potencijalnog BDP-a u Litvi blago povećati s 2,7 % u 2024. na 2,8 % u 2025. te smanjiti na 2,2 % u 2026. zbog prirodnog pada broja stanovnika i smanjenja broja osoba u Litvi koje bježe od rata u Ukrajini. Stopa nezaposlenosti u 2024. iznosila je 7,1 %, a Komisija predviđa da će iznositi 6,8 % u 2025. i 6,6 % u 2026. Predviđa se da će se inflacija (deflator BDP-a) povećati s 3,4 % u 2024. na 3,6 % u 2025. te se ponovno smanjiti na 2,4 % u 2026.

---

9 Mišljenje Komisije o nacrtu proračunskog plana Litve, 26.11.2024., C(2024) 9058 final.

10 Preporuka Vijeća kojom se Litvi dopušta odstupanje od i premašivanje preporučenog kretanja neto rashoda (aktivacija nacionalne klauzule o odstupanju), SL C XXX, X.X.2024., str. XX.

11 Preporuka Vijeća od 21. listopada 2024. o ekonomskoj, socijalnoj, strukturnoj i proračunskoj politici te politici zapošljavanja Litve, SL C 6822, 29.11.2024.

12 Preporuka Vijeća od [8. srpnja 2025.] o ekonomskoj, socijalnoj, strukturnoj i proračunskoj politici te politici zapošljavanja Litve

(16) Kad je riječ o fiskalnim kretanjima, deficit opće države u Litvi iznosio je 2024. 1,3 % BDP-a. Prema proljetnoj prognozi Europske komisije 2025. predviđa se da će se 2025. povećati na 2,3 % BDP-a te da će se, bez promjene politika, u 2026. stabilizirati na 2,3 % BDP-a. Na kraju 2024. dug opće države iznosio je 38,2 % BDP-a. Prema proljetnoj prognozi Europske komisije 2025. očekuje se povećanje udjela duga u BDP-u na 41,2 % krajem 2025. i na 43,9 % krajem 2026. Komisija u svojoj fiskalnoj prognozi ne uzima u obzir obveze politike preuzete u srednjoročnim planovima sve dok one ne budu vjerodostojno najavljene i dovoljno detaljno razrađene u konkretne mjere politike.

Kretanje neto rashoda i glavne makroekonomske pretpostavke iz plana

(17) Nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan Litve odnosi se na razdoblje 2025. – 2029 i četverogodišnju fiskalnu prilagodbu.

(18) Plan sadržava sve informacije propisane u članku 13. Uredbe (EU) 2024/1263.

(19) Plan obvezuje na kretanje neto rashoda navedeno u tablici 2, što odgovara prosječnom rastu neto rashoda od 5,0 % u godinama od 2025. do 2029. i 5,2 % tijekom razdoblja prilagodbe 2025. – 2028.

(20) Tehničke informacije (uz pretpostavku linearnog kretanja prilagodbe) u skladu su s prosječnim rastom neto rashoda od 4,2 % u godinama od 2025. do 2029. i 4,3 % u godinama od 2025. do 2028. Rezultat kretanja neto rashoda za koje je u planu preuzeta obveza trebao bi biti strukturni primarni saldo od 0,3 % BDP-a na kraju razdoblja prilagodbe (2028.). To je jednako minimalnoj razini strukturnog primarnog salda od 0,3 % BDP-a u 2028., koju je Komisija navela u tehničkim informacijama od 31. siječnja 2025.

(21) U planu se pretpostavlja da će se rast potencijalnog BDP-a smanjiti na 1,8 % u 2029. (s 2,8 % u 2024.). Uz to, u planu se očekuje da će se stopa rasta deflatora BDP-a povećati na 3,4 % u 2025. (s 2,8 % u 2024.), a zatim se smanjiti na 2,5 % u 2028. i 2029.

Tablica 2: Kretanje neto rashoda i glavne pretpostavke iz plana Litve

	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	Prosjek tijekom razdoblja trajanja plana 2025. – 2029.	Prosjek tijekom razdoblja prilagodbe 2025. – 2028.
Rast neto rashoda (godišnje, %)	nije primjenjivo	6,1	5,2	4,8	4,5	4,3	5,0	5,2

Rast neto rashoda (kumulativno, od bazne godine 2024., %)	nije primjenjivo	6,1	11,6	17,0	22,3	27,5	nije primjenjivo	nije primjenjivo
Rast potencijalnog BDP-a (%)	2,8	2,5	2,3	2,1	2,0	1,8	2,4	2,3
Inflacija (rast deflatora BDP-a) (%)	2,8	3,4	2,8	2,6	2,5	2,5	2,8	2,8

Izvor: Srednjoročni fiskalno-strukturni plan Litve i izračuni Komisije.

Implikacije obveza o kretanju neto rashoda preuzetih u planu na dug opće države

(22) Ako se ostvare preuzete obveze za kretanje neto rashoda iz plana i temeljne pretpostavke, dug opće države trebao bi se, prema planu, postupno povećavati s 38,5 % u 2024. na 43,7 % BDP-a na kraju razdoblja prilagodbe (2028.), u skladu s tablicom u nastavku. Nakon prilagodbe planira se blago smanjenje duga opće države do 2031., a nakon toga ponovno povećanje u srednjoročnom razdoblju do razine od 48,4 % u 2038.

Tablica 3: Kretanje duga i salda opće države u planu Litve

	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2038.
Dug države (% BDP-a)	38,5	41,0	42,5	43,5	43,7	43,2	48,4
Saldo države (% BDP-a)	–1,3	–1,3	–1,3	–1,3	–1,2	–1,4	–3,0

Izvor: Srednjoročni fiskalno-strukturni plan Litve

Tako bi prema planu dug opće države u srednjoročnom razdoblju ostao ispod referentne vrijednosti od 60 % BDP-a iz Ugovora. Stoga se na temelju obveza o provedbi politika i makroekonomskih pretpostavki iz plana kretanje neto rashoda navedeno u planu smatra usklađenim s kriterijem duga iz članka 16. stavka 2. Uredbe (EU) 2024/1263.

Implikacije obveza o kretanju neto rashoda preuzetih u planu na saldo opće države

(23) Na temelju kretanja neto rashoda i pretpostavki iz plana, deficit opće države trebao bi se smanjiti s 1,3 % BDP-a na 1,2 % BDP-a na kraju razdoblja prilagodbe (2028.). Stoga prema planu saldo opće države do kraja razdoblja prilagodbe (2028.) neće premašiti referentnu vrijednost od 3 % BDP-a.

(24) Osim toga, državni deficit tijekom deset godina nakon razdoblja prilagodbe (tj. do 2038.) neće premašiti 3 % BDP-a. Stoga se na temelju obveza o provedbi politika i makroekonomskih pretpostavki iz plana kretanje neto rashoda navedeno u planu smatra usklađenim s kriterijem deficita iz članka 16. stavka 2. Uredbe (EU) 2024/1263.

Makroekonomske pretpostavke iz plana

(25) Plan se temelji na pretpostavkama koje se razlikuju od pretpostavki koje je Komisija 31. siječnja 2025. dostavila Litvi. Konkretno, u planu se kao zaključni datum za podatke i druge informacije na kojima se temelje makroekonomske i proračunske projekcije uzima 28. veljače 2025. Ne uzimaju se u obzir najnoviji podaci o realizaciji za 2024. koje je Eurostat objavio u travnju 2025. Međutim, razlike između podataka za 2024. upotrijebljenih u planu za izračun prilagodbe i podataka koje je objavio Eurostat male su i ne utječu bitno na potrebnu prilagodbu. Osim kasnog zaključnog datuma za podatke i druge informacije, u planu se upotrebljavaju i drukčije pretpostavke za još devet varijabli, odnosno potencijalni BDP, deflator BDP-a, implicitne kamatne stope i tržišne kamatne stope, elastičnost prihoda za 2025., prilagodbe stanja i tokova i jednokratne mjere te sastav duga i profil dospijeća. Te razlike u pretpostavkama treba pomno analizirati, osobito zato što je prosječni rast neto rashoda u planu veći od rasta navedenog u tehničkim informacijama. Razlike u pretpostavkama koje najviše utječu na prosječni rast neto rashoda navedene su u nastavku, zajedno s analizom svake razlike zasebno.

– Plan se temelji na novijim statističkim podacima i procjenama za 2024. u pogledu makrofiskalnih varijabli. Ta je razlika opravdana jer su uzete u obzir novije informacije. Na primjer, deficit opće države bio je niži od pretpostavke iz tehničkih informacija Komisije, što omogućuje bolje početno stanje proračuna. To doprinosi većem prosječnom rastu neto rashoda u razdoblju plana od onoga iz pretpostavki Komisije.

– U planu se koristi izglađeni potencijalni rast proizvodnje, što također doprinosi većem prosječnom rastu neto rashoda u razdoblju plana u odnosu na Komisijine pretpostavke. Primjena alternativnih pretpostavki o potencijalnom rastu omogućena je člankom 36. stavkom 1. točkom (f) Uredbe (EU) 2024/1263, pod uvjetom da je kumulativni rast tijekom projekcijskog razdoblja (tj. do 2038.) uglavnom u skladu s pretpostavkama Komisije, što je slučaj u planu. Stoga se ta pretpostavka smatra opravdanom.

– U planu se koristi ažurirana konvergencijska vrijednost deflatora BDP-a na temelju tržišnih očekivanja. U njemu se pretpostavlja i neznatno niži deflator BDP-a za 2025. i nešto viši za 2026. u odnosu na pretpostavke Komisije. To doprinosi većem prosječnom rastu neto rashoda u razdoblju plana. Razlike su djelomično posljedica novijih informacija, osobito u pogledu kretanja inflacije potrošačkih cijena u prvim mjesecima 2025., ponajprije cijena energije i hrane. S druge strane, u planu se pretpostavlja brža konvergencija prema

konvergencijskoj vrijednosti od one koja bi se dobila na temelju pravila o linearnoj konvergenciji, čime se djelomično neutralizira učinak drugih razlika u pretpostavkama o deflatoru BDP-a na maksimalni rast neto rashoda. Iako se u pretpostavci o deflatoru za 2026. ne uzimaju u obzir deflacijska kretanja na tržištima robe od travnja 2025., u kombinaciji s oštrijim padom u razdoblju 2027. – 2028., smatra se da je razlika u pretpostavci o deflatoru BDP-a opravdana.

– Obveza u pogledu rasta neto rashoda u planu za 2025. podrazumijeva da Litva za tu godinu pretpostavlja veću elastičnost prihoda od jedinične. To doprinosi većem prosječnom rastu neto rashoda u razdoblju plana od onoga iz pretpostavki Komisije. Ta pretpostavka nije u skladu sa zajedničkim okvirom za analizu održivosti duga.

– U planu se koriste opreznije pretpostavke o implicitnim i tržišnim kamatnim stopama te prilagodbama stanja i tokova nego u tehničkim informacijama Komisije. To doprinosi manjem prosječnom rastu neto rashoda u razdoblju plana. Ta je razlika potaknuta razboritom proračunskom politikom i stoga je opravdana.

Preostale razlike u pretpostavkama ne utječu bitno na prosječni rast neto rashoda u odnosu na pretpostavke Komisije. S druge strane, učinak na prosječni rast neto rashoda koji proizlazi iz opreznije pretpostavke o kamatnim stopama i prilagodbi stanja i tokova neutralizira učinak drukčije pretpostavke o elastičnosti prihoda u 2025. To znači da se razlika između kretanja neto rashoda u planu i onoga u skladu s tehničkim informacijama može objasniti pretpostavkama koje Komisija smatra opravdanima. Sve razlike u pretpostavkama, promatrane zajedno, općenito dovode do višeg prosječnog rasta neto rashoda u planu u odnosu na prosječni rast neto rashoda naveden u tehničkim informacijama. Na temelju toga procjenjuje se da plan ispunjava zahtjev iz članka 13. točke (b) Uredbe (EU) 2024/1263. Komisija će ovu analizu pretpostavki iz plana uzeti u obzir pri budućim ocjenama usklađenosti s kretanjem neto rashoda.

Fiskalna strategija iz plana

(26) U skladu s indikativnom fiskalnom strategijom iz plana, preuzete obveze o neto rashodima bit će ispunjene ograničenjem rashoda i diskrecijskim povećanjima prihoda. Fiskalna strategija uključuje promjene porezne politike usmjerene na poboljšanje progresivnosti poreza na dohodak, poticanje ulaganja revizijom poreza na dobit, proširenje porezne osnovice i smanjenje utaje poreza razboritijim upravljanjem i međunarodnom suradnjom. Osim toga, stavlja se naglasak na buduće uštede u javnom sektoru proračunskim planiranjem od nule, smanjenjem niskoprioritetnih rashoda i godišnjim revizijama javne potrošnje kako bi se povećala učinkovitost i omogućila preraspodjela sredstava u prioritetnija područja kao što je nacionalna obrana. Specifikacija mjera politike potvrđuje se ili prilagođava i kvantificira u godišnjim proračunima. Neke su mjere specificirane u proračunu za 2025., koji je nacionalni parlament donio 19. prosinca 2024., a za druge se očekuje potvrda u budućim proračunima. Planirane mjere na strani prihoda za 2025., s pozitivnim fiskalnim učinkom, uključuju povećanje trošarina, uglavnom na onečišćujuća goriva, i povećanje stope poreza na dobit. Prilagodbe oslobođenja od poreza na dohodak (iznos neoporezivog dohotka) imat će učinak smanjenja prihoda. Na rashodovnoj strani planira se povećanje potrošnje za plaće u javnom sektoru,

obranu i mirovine. Istodobno, provedba indikativne fiskalne strategije iz plana izložena je rizicima s obzirom na to da druge posebne mjere tek treba razraditi, da je razinu dodatnih prihoda koji proizlaze iz mjera za suzbijanje utaje poreza općenito teško predvidjeti i da je potrebno stvoriti dodatni fiskalni prostor za povećanje sredstava za zdravstvo, socijalnu zaštitu i druge javne usluge, što je također preporučilo Vijeće.

Planirane reforme i ulaganja izneseni u planu kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra i doprinosi zajedničkim prioritetima Unije

(27) U planu se opisuju planirane politike za reforme i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra, osobito u preporukama za Litvu, i doprinosi zajedničkim prioritetima Unije. Plan uključuje oko 60 reformi i ulaganja, od kojih se 11 financijski podupire iz Mehanizma za oporavak i otpornost, a 25 iz fondova kohezijske politike. Reforme i ulaganja u okviru plana temelje se na postojećem strateškom dokumentu vlade („Plan za provedbu programa devetnaeste vlade Republike Litve”).

(28) Kad je riječ o zajedničkom prioritetu pravedne zelene i digitalne tranzicije, što uključuje klimatske ciljeve utvrđene u Uredbi (EU) 2021/1119, plan sadržava reforme i ulaganja usmjerene na povećanje udjela obnovljivih izvora energije osiguravanjem njihove integracije u elektroenergetske mreže, povećanje energetske učinkovitosti sustava centraliziranog grijanja, tople vode i hlađenja te razvoj infrastrukture za punjenje i opskrbu alternativnim gorivima. U planu se opisuju i mjere za promicanje dekarbonizacije litavske industrije i poboljšanje poticaja za učinkovitije sprečavanje nastanka otpada, gospodarenje otpadom i oporabu sekundarnih sirovina. Naposljetku, u planu se u okviru proširenja pokrivenosti ultrabrzim širokopojasnim internetom u zemlji opisuju i mjere za projektiranje mobilne infrastrukture potrebne za rad na području najmanje pet litavskih okruga. Te i druge mjere iz plana doprinose provedbi preporuka za pojedinu zemlju iz 2023., 2022. i 2020. o ublažavanju klimatskih promjena i održivosti, posebno dekarbonizaciji i povećanju proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, ali i energetskoj učinkovitosti i razvoju održivog prometa. Mjere osim toga doprinose i preporukama za pojedinu zemlju u pogledu širenja širokopojasne mreže vrlo visokog kapaciteta.

(29) Kad je riječ o zajedničkom prioritetu socijalne i gospodarske otpornosti, što uključuje europski stup socijalnih prava, plan sadržava reforme i ulaganja za izmjenu sustava indeksacije osnovnih iznosa socijalnih naknada kako bi bolje odražavao kretanja cijena i prosječnih plaća, prilagodbu indeksacije mirovina iz socijalnog osiguranja, poboljšanje provedbe mjera potpore zapošljavanju, uvođenje modela financiranja obrazovanja odraslih koji se temelji na održivom proračunu te razvoj mreže regionalnih centara za karijeru diljem zemlje. Plan uključuje i reforme i ulaganja radi uvođenja zahtjeva kvalitete za socijalno stanovanje te definiranje, provedbu, primjenu i održavanje zahtjeva kvalitete socijalnih usluga. Naposljetku, plan je usmjeren na poboljšanje pristupa zdravstvenoj zaštiti i njezine kvalitete, smanjenje manjka zdravstvenih djelatnika i poboljšanje prevencije bolesti. Te reforme i ulaganja doprinose preporukama za pojedinu zemlju iz 2023., 2020. i 2019. o poboljšanju planiranja i pružanja socijalnih usluga, poboljšanju provedbe aktivnih politika tržišta rada, jačanju otpornosti zdravstvenog sustava te smanjenju nejednakosti, siromaštva i socijalne isključenosti.

(30) Kad je riječ o zajedničkom prioritetu energetske sigurnosti, plan uključuje dovršetak strateškog interkonekcijskog voda Harmony Link između Litve i Poljske te jačanje otpornosti energetskih sustava na strateškim lokacijama postavljanjem sustava protiv bespilotnih zrakoplova, stvaranjem zaliha opreme i izgradnjom sigurnosnih zidova. Te reforme i ulaganja doprinose preporuci za pojedinu zemlju o energetskoj sigurnosti iz 2023.

(31) Kad je riječ o zajedničkom prioritetu obrambenih sposobnosti, plan uključuje reforme i ulaganja za uspostavu nacionalne pješačke divizije i potpornih vojnih jedinica, razvoj potrebne infrastrukture za smještaj njemačke brigade u Litvi, jačanje litavske obrambene industrije i promicanje znanstveno-tehnološkog napretka.

(32) Plan sadržava informacije o dosljednosti i, prema potrebi, komplementarnosti s fondovima kohezijske politike i planom za oporavak i otpornost Litve. Plan uključuje mjere iz plana za oporavak i otpornost, kao što su provedba proizvodnje goriva iz obnovljivih izvora i razvoj infrastrukture za njihovu upotrebu u prometnom sektoru i poboljšanje mjera potpore zapošljavanju. Planom se osim toga podupiru isti ciljevi kao u planu za oporavak i otpornost.

(33) Planom se nastoji doprinijeti provedbi javnih ulaganja koja su potrebna kako bi Litva doprinijela zajedničkim prioritetima Unije. Potrebe za ulaganjima uglavnom se odnose na ulaganja navedena u odjeljku o reformama i ulaganjima. Kad je riječ o obrani, u planu se objašnjava da je litavsko Državno vijeće za obranu izrazilo ambiciju da se u razdoblju od 2026. do 2030. za obranu dodijeli 28 milijardi EUR, što odgovara iznosu od 5 – 6 % BDP-a godišnje. To je više od referentne ciljne vrijednosti NATO-a od 2 % BDP-a.

Zaključak ocjene Komisije

(34) Komisija općenito smatra da plan Litve ispunjava kriterije iz Uredbe (EU) 2024/1263.

OPĆI ZAKLJUČAK

(35) Vijeće bi u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2024/1263 trebalo Litvi preporučiti kretanje neto rashoda kako je navedeno u planu.

PREPORUČUJE da LITVA:

1. osigura da rast neto rashoda ne bude veći od maksimuma iz Priloga I. ovoj Preporuci.

PRILOG I.

Maksimalne stope rasta neto rashoda
(godišnje i kumulativne stope rasta, u nominalnom smislu)

Litva

Godine	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.

Stope rasta (%)	Godišnje	6,1	5,2	4,8	4,5	4,3
	Kumulativne (*)	6,1	11,6	17,0	22,3	27,5
(*) Kumulativne stope rasta izračunate su u odnosu na baznu godinu 2024. Kumulativne stope rasta upotrebljavaju se pri godišnjem praćenju ex post usklađenosti na kontrolnom računu.						

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće
Predsjednik